

Komprimace a archivace dat

CO MÁME ZNÁT

- Orientace v souborovém systému (vytvoření adresáře, změna aktuálního adresáře, vytvoření textového souboru, prohlížení obsahu souboru apod.)
- Práce s kalkulačkou na počítači
- Programy pro zobrazení obsahu libovolného souboru (PSPad Hex Edit, od apod. – viz ukázka)
- Typy komprimací

MATERIÁLY

Programy: komprimační software (WinZIP, WinRAR, 7zip apod.)

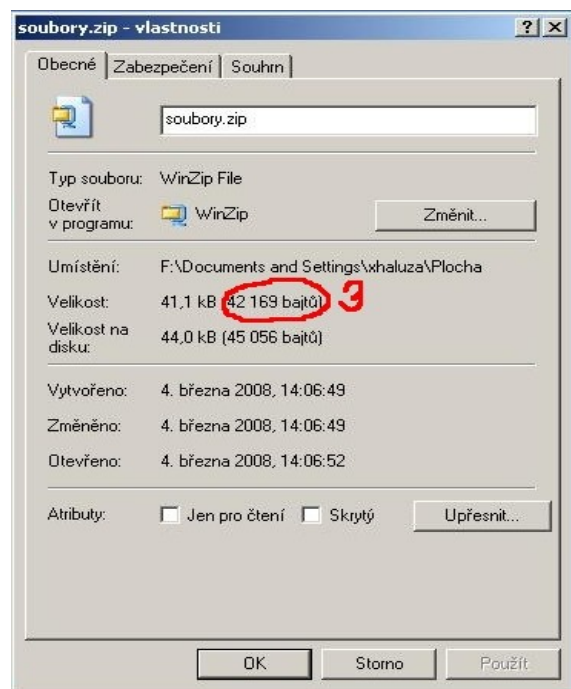
Soubory: archiv s pracovními soubory cviceni4.zip

VZOR

Mějme tři soubory, soubor1.doc, soubor2.doc a soubor3.doc. S využitím komprimačního softwaru byl vytvořen archiv soubory.zip obsahující tyto soubory. Výsledek komprimace zaneseme do tabulky.

Význam jednotlivých sloupců:

- velikost před komprimací – představuje součet velikostí původních souborů, tzv. hrubá data (*součet ve sloupci „1“*)
- velikost komprimovaných dat – představuje součet velikostí komprimovaných souborů, tzv. čistá data (*součet ve sloupci „2“*)
- komprimační poměr – vyjadřuje úspěšnost komprimace (různé způsoby: ve vzorovém příkladu 4 : 1 nebo na 23 % nebo o 77 %)
- režijní informace – informace o struktuře archivního souboru, která je přidána k čistým datům; vypočteme ji jako rozdíl velikosti archivu (*hodnota „3“*) a čistých dat („2“)

Name	Type	Modified	Size	Ratio	Packed	Path
soubor1.doc	Dokument aplikace Microsoft Word	3.3.2008 12:11	65 024	76%	15 573	
soubor2.doc	Dokument aplikace Microsoft Word	3.3.2008 12:11	53 760	77%	12 166	
soubor3.doc	Dokument aplikace Microsoft Word	3.3.2008 12:11	59 904	76%	14 114	

soubory v archivu (formát souborů)	velikost před komprimací	velikost kompri- movaných dat	komprimační poměr	režijní informace
* .DOC	178 688 bajtů	41 853 bajtů	4 : 1	316 bajtů

Poznámka: Jedná se o vzorový příklad, údaje v tabulce závisí na počtu a obsahu jednotlivých souborů, nelze je zobecnit na libovolné soubory stejného formátu!

ÚKOLY

- Vytvořte si na ploše pracovní adresář komprimace a nastavte si jej jako aktuální. Do tohoto adresáře zkopírujte pracovní archiv cviceni4.zip dle instrukcí cvičícího.
- Proveďte dekomprimaci souborů z archivu do pracovního adresáře.
- Vyzkoušejte si zkomprimovat libovolný jeden delší soubor. Zjistěte název souboru, který se vytvořil. Vytvořený archivní soubor si prohlédněte vhodným nástrojem pro zobrazení obsahu souboru.
 - Jaký vliv na úspěšnost komprimace má volba komprimačního softwaru?
 - Jaký vliv na úspěšnost komprimace má nastavení rychlosti a účinnosti algoritmu?
- Vytvořte textovým editorem alespoň tři velmi krátké textové soubory (délka do 15 znaků, obsah běžná česká slova). Tyto soubory zkomprimujte dohromady do jednoho archivního souboru. Porovnejte délky komprimovaných souborů a výsledného archivního souboru.
 - Jak se nazývá jev, ke kterému došlo? Jaká je příčina jeho vzniku?
- Stanovte čistý komprimační poměr pro různé typy datových souborů. Vytvořte tabulku podle vzoru a vyplňte ji pro různé skupiny souborů stejného formátu v pracovním adresáři.

formát souborů	velikost před komprimací	velikost kompri- movaných dat	komprimační poměr	režijní informace
* .DAT				
* .BMP				
* .JPG				
* .GIF				
* .TIF				
* .PS				
* .PDF				
* .DOC				
* .RTF				
* .TXT				
* .ZIP				

5. Jednotlivé soubory v pracovním adresáři rozmístěte do podadresářů podle jednotlivých formátů (BMP, GIF, JPG, ...) a vyzkoušejte si komprimaci celého podstromu (tj. včetně podadresářů). Všimněte si, jak se adresáře v archivu ukládají.
6. V existujícím archivu vyzkoušejte odstranit libovolný soubor a přidat nový soubor.
7. Zopakujte postup v úloze 4 s tím, že archivu nastavíte při komprimaci přístupové heslo. Porovnejte obsahy obou archivů.

KONTROLNÍ OTÁZKY

- Rozhodněte, zda komprimované soubory patří mezi textové nebo netextové soubory.
- Do kterého adresáře ukládají komprimační programy vytvářené soubory? Jak lze toto cílové místo změnit?
- Na čem závisí úspěšnost komprimačního algoritmu? Jakým způsobem může uživatel ovlivnit úspěšnost komprimace?
- Které další informace se ukládají do archivu při archivaci podstromu?
- Co vyjadřuje hrubý komprimační poměr? Co vyjadřuje čistý komprimační poměr? Proč je mezi oběma hodnotami rozdíl?
- Co je obsahem režijní informace v archivu? Jak lze režijní informaci zobrazit?
- Které typy souborů má smysl komprimovat a které ne?
- Jaký je smysl archivace? Čím se liší archivace od běžné komprimace?

DOPLŇUJÍCÍ ÚKOLY

1. Prostudujte si tři programy v jazyce Pascal (`komprimacecvicny[123].pas`). Vytvořte běhuschopnou podobu a tyto přeložené programy spusťte. Každý z těchto tří programů vytvořil jeden datový soubor (`komprimacecvicny[123].dat`). Zjistěte účinnost komprese pro tyto tři cvičné soubory a zhodnoťte, proč se výsledky tak výrazně liší.
2. Program `komprimacecvicny5.pas` přeložte a spusťte. Zjistěte, kolik souborů se vytvořilo, jakou mají délku, jaký mají obsah a odhadněte vhodnou metodu a účinnost komprese. Spočítejte, kolik dat je uloženo v těchto souborech, porovnejte s délkou původních souborů a přijměte závěr, o jaký druh komprimace se jedná.